

Pääkuva-ajatuksia

Pääkuva on ristikon kaikkein keskeisin elementti. Minusta laatijan pitäisi myös käsitellä sitä sellaisena. Joskus tuntuu, että laatija vain läiskäisee pääkuvan ristikon vasempaan yläkulmaan ja pusaa häthättää yhden tai kaksi siitä lähtevää sanarykelmää.

Viitseliäs laatija rakentaa minun mielestäni ristikkonsa pääkuvasta nokkelan ja sanaseppomaisen verkon, joka ulottuu koko ristikon alueelle. Näin ratkojan mielenkiinto pysyy pääkuvan aiheisiin koko ratkonnan ajan ja lauseet ratkeavat parhaimmillaan vasta, kun ratkonta on saatu valmiiksi.

Pääkuvan koolla on merkitystä. Mitä enemmän laatija antaa tilaa pääkuvalle, sitä monipuolisemman lauserakennelman pystyy laatimukseen sommittelemaan. Itselläni on omat kriteerit pääkuvan koolle sen mukaan, kuinka monta lausetta yritän sijoittaa. Esim. neljän toistensa kanssa risteävän lauseen sijoittamiseen yhden sivun kokoiseen ristikkoon tarvitsee 5×8 ruudun suuruisen pääkuvan.

Toisessa äärilaidassa ovat ne ristikot, joissa pääkuvasta lähtee vain yksi sana. Usein tuo sana on vielä sellainen, että sen voisi kirjoittaa ratkaisuun ensimmäisenä, ilman yhdenkään risteävän sanan tarjoamaa apua. Tämän kesän aikana näkemäni ääri-

tapaus on 7×17 ruudun suuruisen pääkuva 6-kirjaimiselle ratkaisusanelle.

Aika moni laatija sijoittaa aina samankokoisen pääkuvan aina samaan paikkaan ristikossa. Ratkaisulauseet saattavat lisäksi kulkea aina samoissa kohdissa. Minusta pääkuva ei ole mitenkään sementoitu ristikon vasempaan ylänurkkaan. Sen paikkaa voi vaihdella, olisi jopa hyvä vaihdella. Mikään kohta ristikkoo ei ole tabu pääkuvalle. Sen voi sijoittaa vaikka oikeaan alanurkkaan. Pääkuvan paikan vaihtelevuus tuo mukavaa vaihtelua myös ratkontaan.

Pääkuvasta lähtevät nuolet kertovat, miten lauseet kulkevat ristikossa. Siksi minusta pääkuvalauseiden sanojen suuntia ei pitäisi rajoittaa vain vasemmalta oikealle ja ylhäältä alaspäin kulkeviksi. Olen jo jonkin aikaa kokeillut pääkuvalauseiden suunnilla. Pääkuvasta lähtevän lauseen saa paljon pitemmäksi, jos sen laittaa kulkemaan ympäri koko ristikon. Aukeaman kokoisessa ristikossa lauseen voi laittaa leikkaamaan itsensä kanssa useammankin kerran. Tämä mahdollistaa todella pitkiä sepustuksia ja antaa laatijalle uusia haasteita lauserakennelmien kanssa.

Ennen kaikkea peräänkuulutan monimuotoisuutta. Kokeilkaa laatijat. Vaihdelkaa pääkuvien paikkoja, vaihdelkaa pääkuvien kokoja, rakentakaa tiheämpiä lauseverkkoja, käyttäkää hyväksi mahdollisuudet kuljettaa lauseita myös epätavallisempia reittejä.

Kauan eläköön ristikoiden monimuotoisuus!

Antti Skyttä

antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoihaisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi